

УДК 336.14

JEL Classification: H61

Шубенко І. А.,канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри фінансів і кредиту,
Поліський національний університет, м. Житомир

ЕТАПИ ТА РОЛЬ СЕРЕДНЬОСТРОКОВОГО БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ У РОЗВИТКУ ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВОГО МЕТОДУ

Одним із важливих кроків розвитку програмно-цільового методу у системі бюджетування є запровадження середньострокового планування. Загалом середньострокове планування є важливою складовою бюджетної політики. Яка має бути спрямована на вирішення конкретних цілей та завдань. Вона має стосуватися загальної стратегії держави, що забезпечує сталість державних фінансів у середньо- та довгостроковій перспективі, фіскальної політики та підвищення ефективності використання бюджетних коштів.

Загалом під бюджетним плануванням розуміють “централізований розподіл та перерозподіл ВВП між ланками фінансової системи на основі загальнонаціональної соціально-економічної програми розвитку країни в процесі та виконання бюджетів різного рівня” [1, с. 19]. Середньострокове бюджетне планування вказує на довгострокову перспективу на 3 – 5 років та має включати етапи, показані на рис. 1. Нині у бюджетному процесі не всі етапи сформовані і реалізуються.

У попередні роки в Україні у нормативно-правові документи були внесені нові підходи щодо формування програмно-цільового методу у бюджетному процесі, який мав ґрунтуватися на середньостроковому бюджетному плануванню, але останнє обмежується низкою факторів. На жаль, починаючи з 2016 року в Україні проекти Основних напрямків бюджетної політики Верховною Радою не розглядалися. Де-юре, нормативні документи для здійснення середньострокового бюджетного планування існують. Були внесені відповідні зміни до Бюджетного кодексу України. Передбачалося розроблення та впровадження бюджетної декларації на три роки.

У 2019 році був підготовлений перший проект Бюджетної декларації на 2020 – 2022 рр., але КМУ не затвердив його. У 2020 р. за ініціативи КМУ у зв'язку із світовою пандемією та невизначеністю показників стаття 33 БКУ знову не застосовувалася [3]. Було фактично прийняте рішення про призупинення середньострокового бюджетного планування.

Шубенко І. А. Етапи та роль середньострокового бюджетного планування у розвитку програмно-цільового методу. *Ефективні рішення в економіці, фінансах та управлінні* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 5 лютого 2021 р). Одеса : Східноєвропейський центр наукових досліджень, 2021. С. 117 – 119.

Крім того, для ефективного здійснення бюджетного планування варто детально проаналізувати показники попередніх періодів, які дають змогу побачити загальні тенденції та проблеми фінансування окремих галузей. За останні десять років Верховною Радою України відповідні постанови про звітування за показниками виконання Державного бюджету приймалися лише у 2011 – 2012 рр. [4] у наступні три роки вони виносились на розгляд, але рішення за ними не приймалися. З 2016 року звітування по показниках державного бюджету не здійснюється. Лише у червні 2020 р. звіт про виконання Державного бюджету України за 2019 р. був заслуханий на засіданні Верховної Ради [5].

Рис. 1. Етапи середньострокового бюджетного планування
Джерело: [1, с. 65].

Отже, ситуація з відсутністю середньострокового бюджетного планування не сприяє повноцінному впровадженню програмно-цільового методу, адже останній передбачає і потребує його відповідно до міжнародного досвіду. Виходячи з цього, основна мета формування бюджетної програми на основі

програмно-цільового методу на середньо- та довгострокову перспективу є лише декларативною.

Тому для розвитку програмно-цільового методу, у бюджетний процес варто впровадити середньострокове бюджетне планування, адже зміни урядів, державних лідерів, головних розпорядників бюджетних коштів не мають впливати на стратегічні цілі держави, процеси реформування галузей, норми законів мають беззаперечно виконуватися.

Список використаних джерел

1. Дема Д. І., Шубенко І. А., Фещенко Н. М. Бюджетна система : підручник / за заг. ред. Д. І. Деми. Житомир : Житомирський національний агроекологічний університет, 2019. 396 с.
2. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення: 25.01.2021).
3. Про внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2020 рік” : Закон України від 13.04.2020 р. № 553-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/553-20> (дата звернення: 25.01.2021).
4. Про звіт про виконання Закону України “Про державний бюджет України на 2011 рік” : Постанова Верховної Ради України від 18.05.2012 р. № 4792-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4792-17> (дата звернення: 26.01.2021).
5. Про звіт про виконання Закону України “Про Державний бюджет України на 2019 рік” : Постанова Верховної Ради України від 18.06.2020 р. № 722-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722-IX> (дата звернення: 26.01.2021).